

Dit zijn
 de namen van de zonen Israëls
 die naar Egypte zijn gekomen;
 met Jakob,
 per man met zijn huis, zijn ze gekomen:
 2 Ruben, Simeon,
 3 Levi en Juda;
 4 Issachar, Zebulon en Benjamin;
 5 Dan en Naftali, Gad en Aser.
 Zo wordt
 alle ziel van wie zijn uitgetrokken uit de
 heup van Jakob: zeventigmaal een ziel;
 en Jozef was al in Egypte.
 6 Dan sterft Jozef, en al zijn broeders,
 heel die generatie.
 7 Maar de zonen Israëls
 zijn vruchtbaar geweest:
 het wemelt van hen, ze zijn er in overvloed,
 ze worden zéér, zéér sterk;
 vol wordt het land van hen!
 •
 8 Er staat een nieuwe koning op
 over Egypte
 die Jozef niet gekend heeft.
 9 Hij zegt tot zijn gemeenschap:
 ziehier,
 de gemeenschap van de zonen Israëls
 is overvloediger en sterker dan wij!
 10 welaan, laten we wijs handelen met hem,
 anders groeit hij nog meer;
 en wanneer het zal zijn
 dat er een oorlog uitbreekt,
 zal ook hij zich voegen bij onze haters,
 oorlog met ons voeren
 en opklimmen uit het land!
 11 Ze stellen over hem aan: vorsten van
 dwangarbeid,
 met het doel hem te onderdrukken
 met hun lasten;
 zo bouwt hij opslagsteden, voor Faraó:
 Pitom en Raámsees,
*'de poort was gaaf,
 maar kwáád de dwangarbeid!'*
 12 Maar hoe meer ze hem onderdrukken,
 des te overvloediger wordt hij
 en breekt hij uit,
 zodat zij weerzin krijgen
 tegen het aanschijn van de zonen Israëls.
 13 De Egyptenaren laten de zonen Israëls
 met bruutheid sloven.
 14 Ze maken hun het leven bitter
 met harde slavendienst,
 met leem en tichelstenen,
 met allerlei slavendienst op het veld,
 al hun slavenwerk

waarmee ze bij hen onder bruutheid
 hebben moeten sloven.
 15 Dan zegt de koning van Egypte
 tot de baarhulpen
 van de Hebreeuwse vrouwen,
 de naam van de ene is Sjifra
 en de naam van de tweede Poea,
 16 hij zegt:
 als jullie de Hebreeuwse vrouwen
 helpen baren
 dan zul je de twee stenen aanzien;
 is het een zoon: breng hem ter dood,
 is het een dochter: zij zal leven!
 17 Maar de baarhulpen
 hebben ontzag voor Gód
 en hebben niet gedaan
 zoals tot hen gesproken had
 de koning van Egypte:
 ze laten de nieuwgeboren jongens léven.
 18 Dan roept de koning van Egypte
 de baarhulpen
 en zegt tot hen:
 waarom hebben jullie dit gedaan
 dat jullie de nieuwgeboren jongens
 laten leven?
 19 Dan zeggen de baarhulpen tot Faraó:
 omdat ze niet als de Egyptische vrouwen zijn,
 de Hebreeuwse vrouwen,
 omdat ze in het wild leven, zij!
 vóórdat de baarhulp
 bij hen aankomt hebben ze al gebaard!
 20 En góed doet God de baarhulpen;
 ook groeit de gemeenschap
 en worden ze zeer sterk.
 21 En het geschiedt:
 omdat de baarhulpen
 ontzag hebben gehad voor Gód
 doet hij dit aan hen: huisgezinnen.
 22 Maar dan gebiedt Faraó
 heel zijn gemeenschap en zegt:
 elke zoon die wordt gebaard
 werpt ge in de Stroom,
 elke dochter laat ge leven!
 ••
2 Heen gaat een man uit het huis van Levi,
 en neemt een dochter van Levi.
 2 Zwanger wordt de vrouw
 en baart een zoon;
 ze ziet hem aan: ja, goed is hij!,
 en verbergt hem drie maanden lang.
 3 Maar langer is zij niet bij machte geweest
 hem te verbergen;
 dan neemt ze voor hem een arkje van biezen,
 belijmt dat met leem en met pek;
 ze legt de boreling daarin

- en legt hem in het riet
op de lip* van de Stroom.
- 4 Zijn zuster posteert zich verderop,-
om te weten
wat aan hem zal worden gedaan.
- 5 Daar daalt de dochter van Farao neer
om zich te wassen aan de Stroom
terwijl haar meisjes wandelen
op de hand van de Stroom;
dan ziet ze het arkje tussen het riet,
zendt haar dienstmaagd uit
en laat het opnemen.
- 6 Ze opent het en ziet hem, de boreling:
ziedaar, een huilende jongen!
Ze krijgt medelijden met hem;
ze zegt: een van de borelingen
der Hebreërs is dit!
- 7 Dan zegt zijn zuster
tot de dochter van Farao:
zal ik (op zoek) gaan? -
ik zal voor u een zogende vrouw roepen,
een van de Hebreuwsen,
dan kan zij voor u de boreling zogen!
- 8 De dochter van Farao zegt tot haar: ga!
Dan gaat de maagd
en roept de moeder van de boreling.
- 9 Dan zegt tot haar de dochter van Farao:
laat deze boreling met u meegaan
en zoog hem voor mij
en ik van mijn kant zal u geven
het loon dat u toekomt;
de vrouw neemt de boreling mee
en zoogt hem.
- 10 Hij wordt groot, de boreling:
ze laat hem komen bij de dochter van Farao;
hij wordt voor haar tot een zoon;
ze roept als naam voor hem uit: Mosjee**,
want, zegt ze, *mesjithoe*,-
uit het water heb ik hem getrokken!
- 11 En het geschiedt in die dagen:
Mozes wordt groot,
hij trekt uit naar zijn broeders
en ziet waarmee zij worden belast;
hij ziet een Egyptische man
een Hebreuwse man slaan,
een van zijn broeders!
- 12 Hij wendt zich om en om
en ziet: geen mán! -
hij slaat de Egyptenaar neer
en verbergt hem in het zand.
- 13 Hij trekt uit op de tweede dag
en ziedaar, twee mannen, -Hebreërs! -
vliegen elkaar in de haren!
Hij zegt tot de boosdoener:
waarom sla jij je naaste?
- 14 Maar die zegt: wie heeft jou aangesteld
tot man, vorst en rechter over ons? -
om mij te vermoorden zeg jij dat zeker,
zoals je de Egyptenaar hebt vermoord!
Dan wordt Mozes bevreemd en zegt:
dus is het verhaal bekend geworden!
- 15 Ook hoort Farao dit verhaal
en zoekt Mozes te vermoorden;
Mozes vlucht weg
van het aanschijn van Farao
en zetelt in het land van Midjan,
hij zetelt bij de bron.
- 16 De priester van Midjan heeft zeven dochters;
die komen aan en putten,-
vullen de goten
om het wolvee
van hun vader te laten drinken.
- 17 De herders komen aan en jagen hen weg;
dan staat Mozes op en redt hen,
en geeft hun wolvee te drinken.
- 18 Ze komen aan
bij Reoeël, hun vader;
die zegt:
waarom komen jullie
zo haastig terug vandaag?
- 19 Ze zeggen:
een Egyptische man
heeft ons ontruikt aan de hand van de herders;
ook heeft hij uitputtend geput voor ons
en het wolvee te drinken gegeven!
- 20 Hij zegt tot zijn dochters: en waar is hij?,
waarom hebben jullie
de man achtergelaten? -
roeft hem, dan kan hij het brood mee-eten!
- 21 Mozes stemt toe om zich neer te zetten
bij de man,
en die geeft zijn dochter Tsipora
aan Mozes.
- 22 Zij baart een zoon
en hij roept als naam voor hem uit: Gersjom;
want, heeft hij gezegd,
een *geer*,
een zwerfer-te-gast ben ik geworden
in een land dat mij vreemd is.
-
- 23 En het geschiedt in die vele dagen
dat Egyptes koning sterft;
ze zuchten de zonen Israëls,
vanwege de slavendienst
en schreeuwen het uit;
hun hulpgeroep klimt
vanuit de slavendienst op tot God.
- 24 God hoort hun kermen
en God gedenkt zijn verbond
met Abraham, met Isaak en met Jakob.

* Of: oever.

** In het vervolg Mozes genoemd.

25 God ziet de zonen Israëls aan;
God heeft er wéét van.

••

3 Mozes
is herder geworden
over het wolvee van Jitro,
zijn schoonvader, priester van Midjan;
hij drijft het wolvee tot achter de woestijn
en komt aan bij de berg van God,
op Horeb aan.

2 Dan laat zich aan hem zien:
de engel van de ENE
in een vuurvlam
uit het midden van de Sinaïdoorn;
hij ziet het aan:
ziedaar, de Sinaïdoorn gloeit in het vuur
en de Sinaïdoorn wordt niet verteerd!

3 Dan zegt Mozes:
ik móet van mijn weg afwijken,-
ik ga het zien, dit grootse gezicht:
wáárom verbrandt hij niet, de Sinaïdoorn?

4 Dan ziet de ENE
dat hij van zijn weg is afgeweken
om het te zien;
God roept tot hem
uit het midden van de Sinaïdoorn
en zegt: Mozes!, Mozes!,
en die zegt: hier ben ik!

5 Hij zegt: nader niet hierheen;
trek je schoenen van je voeten
want de plaats
waarop jij nu staat,-
heilige -rode- grond is dat!

6 En hij zegt:
ik ben de God van je vader,
God van Abraham,
God van Isaak en God van Jakob!
Mozes verbergt zijn aanschijn,
want hij is bevreesd
om te kijken naar God!

7 Dan zegt de ENE:
gezien, gezien heb ik
de onderdrukking van mijn gemeente
in Egypte;
hun schreeuwen
voor het aanschijn van hun drijvers
heb ik gehoord,
ja ik heb weet van zijn smarten;

8 ik daal af
om hem te ontrukken aan de hand van Egypte
en om hem te doen ópklimmen
uit dat land
naar een land goed en wijd,
naar een land
dat overvloedt van melk en honing;

naar het oord van de Kanaäniet
en de Chitiet,
de Amoriet en de Periziet,
de Chiviet en de Jeboesiet;
9 welnu,
ziedaar, het geschreeuw
van de zonen Israëls
is tot mij gekomen;
ook heb ik de verdrukking gezien
waarmee de Egyptenaren hen verdrukken;
10 welnu: ga,
ik zend je tot Farao;
en leid mijn gemeente, de zonen Israëls,
weg uit Egypte!
11 Dan zegt Mozes tot God:
wie ben ik
dat ik tot Farao zal gaan,-
en dat ik de zonen Israëls uitleid uit Egypte?
12 Maar hij zegt:
omdat ik met jou zal zijn°
en dit is voor jou het teken
dat ik je heb gezonden:
als je de gemeente hebt uitgeleid uit Egypte
zullen jullie God dienen
op déze berg!
13 Dan zegt Mozes tot God:
ziedaar, ik zal aankomen
bij de zonen Israëls
en tot hen zeggen:
de God van uw vaders
heeft mij tot u gezonden!-
als zij tot mij zeggen: wat is zijn naam?,
wat zal ik dan tot hen zeggen?
14 Dan zegt God tot Mozes:
ik zal er zijn°, zoals ik er ben!
Hij zegt:
zó zul je tot de zonen Israëls zeggen:
IK-ZAL-ER-ZIJN heeft mij tot u gezonden!
15 Dan zegt God nog tot Mozes:
zó zul je zeggen
tot de zonen Israëls:
DIE-ER-ZAL-ZIJN,
de God van uw vaders,
God van Abraham,
God van Isaak en God van Jakob,
heeft mij tot u gezonden;
dit is mijn naam voor eeuwig
en dit is mijn gedachtenis
voor generatie op generatie;
16 ga heen en verzamel
Israëls oudsten;
zeg dan tot hen: DIE-ER-ZAL-ZIJN
de God van uw vaders
heeft zich aan mij laten zien,
de God van Abraham, Isaak en Jakob,

* Tussen Exodus 3, 12 en 4, 17 is een verband voelbaar tussen vormen van het werkwoord *hajah* ('zijn') en de in 3,15 onthulde Godsnaam *JHWH* ('die-er-zal zijn'). Om dat verband zichtbaar en hoorbaar te houden, maakt in dit gedeelte 'de ENE' plaats voor 'DIE-ER-ZAL-ZIJN'.